

Srbije i Crne Gore, ali nije izričito obećan tim državama. Ipak, primirje s Austro-Ugarskom koncem rata omogućilo je Italiji i Srbiji okupaciju hrvatskih teritorija. Bitno je znati da su nakon rješavanja razgraničenja ugovorima u Rapallu i Rimu sve strane i dalje bile nezadovoljne, a dolazilo je i do unutarstranačkih sukoba.

Drugoga je dana simpozija održano sedam radionica: K. u. K. Mornarička knjižnica (Bruno Dobrić), Prikupljanje, obrada i prezentacija arhivske građe o Prvom svjetskom ratu (Željko Bartulović i Vesna Slaviček), Uzroci Prvog svjetskog rata – interpretacije u historiografiji i udžbenicima (Svjetlana Vorel i Karolina Ujaković), Raspad Austro-Ugarske Monarhije i stvaranje zelenog kadra (Tomislav Bogdanović), Prvi svjetski rat – primjer projektne nastave i timskog rada i suradnje u osnovnoj i srednjoj školi i gimnaziji (Duša Šarumović i Suzana Pešorda), Izbori za Hrvatski sabor uoči Prvog svjetskog rata, Svibanjska deklaracija i buđenje hrvatske političke scene u Prvom svjetskom ratu (Jadranka Jagencić-Šušnjić i Fabijan Ipša) i Kako se varaždinsko područje uključilo u veliku akciju spašavanja gladne djece pred kraj Velikog rata (Đurđica Cesar). Također su održani posjeti izložbama *Sloboda narodu! Antifašizam u Istri / Liberta al popolo! L'antifascismo in Istria* u Povijesnom i pomorskom muzeju Istre te *Istra, lav i orao* u Muzejsko-galerijskom prostoru Sveta srca.

Posljednjega je dana simpozija za polaznike organizirana terenska nastava pod vodstvom Igora Jovanovića, Igora Šaponje i Marije Belullo, koji su vodili polaznike u obilazak pulskih fortifikacija vojarne Muzil i utvrde Turtijan, a potom crkve Gospe od Mora i Mornaričkoga groblja.

Igor Jovanović

Međužupanijski stručni skup za učitelje i nastavnike povijesti u osnovnim i srednjim školama na temu *Temeljna nastavna umijeća i kompetencije učitelja i nastavnika u osnovnim i srednjim školama kao priprema za stručni ispit*, Rijeka, 8. siječnja 2016.

Jednodnevni međužupanijski stručni skup za učitelje i nastavnike povijesti u osnovnim i srednjim školama na temu *Temeljna nastavna umijeća i kompetencije učitelja i nastavnika u osnovnim i srednjim školama kao priprema za stručni*

ispit održan je 8. siječnja 2016. u Rijeci u Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Skup je otvorila Marijana Marinović predavanjem „Metode poučavanja i učenja u pripremi za stručni ispit“, tijekom kojega je naglasila da kroz nastavu povijesti učenici razvijaju kompetenciju povijesnoga mišljenja te da cilj nastave povijesti nije samo usvajanje temeljnih činjeničnih podataka i razumijevanje temeljnih povijesnih pojmova već i razvijanje pet temeljnih vještina koje će dovesti do toga da učenik stekne kompetenciju povijesnoga mišljenja. Zatim je objasnila svih pet temeljnih vještina i navela pokazatelje za svaku od njih te preporučila nazočnim učiteljima i nastavnicima da ih kontinuirano i planski uvježbavaju s učenicima tijekom školovanja jer jedino tako učenici mogu steći kompetenciju povijesnoga mišljenja, a okvir je za takav rad taksonomska tablica.

Potom je Daniel Bogešić održao predavanje „Kako uspješno pripremiti nastavni sat u gimnaziji – pet koraka do cilja“, na koje su se nadovezale Daniela Jugo Superina i Gordana Frol predavanjem „Kako uspješno pripremiti nastavni sat u osnovnoj školi – pet koraka do cilja“. Predavači su nastojali odgovoriti na pitanje kakav je nastavni sat uspješan. Složili su se da se uspješnim nastavnim satom može smatrati onaj koji u sebi sadrži aktivno učenje, dobru atmosferu, raznolikost, zanimljivost, korisnost i – najvažnije – usmjerenost prema cilju. Aktivnim se učenjem smatra proces osmišljavanja onoga što se uči i poučava, sudjelovanja u nastavi i osobne konstrukcije znanja. Osnova je za ostvarenje uspješnoga sata priprema za nastavni sat koja zahtijeva puno istraživanja i izradu brojnih nastavnih materijala. Međutim, više pripreme pridonosi smanjenju napora tijekom nastave. Izdvojili su osam koraka koji pomažu u izradi kvalitetne pripreme za nastavni sat: izbor vještine koja će se razvijati, određivanje cilja, određivanje ishoda, određivanje kategorija znanja, izbor koncepta, pronalaženje, izbor i oblikovanje materijala na kojima će učenici raditi, izbor učeničkih aktivnosti, oblika i metoda rada te naposljetku izrada scenarija (što radi učenik, a što učitelj). Predavači su istaknuli da se u nastavu povijesti moraju ugraditi intelektualne vještine koje će učenicima omogućiti konkretnije povijesno razumijevanje i razvoj misaonih procesa u duljem razdoblju školovanja. Sposobnost povijesnoga mišljenja razvija se uvježbavanjem pet vještina, a to su: vještina kronološkoga mišljenja, vještina razumijevanja povijesne priče, vještina analize povijesnih događaja i interpretacija, vještina povijesnoga istraživanja te vještina analize vrijednosnih povijesnih tema i zauzimanja stavova. Kod učenika je

također važno razviti kognitivne sposobnosti. U nastavi povijesti postoje dvije kategorije znanja i sposobnosti s pripadajućim stavovima: u prvu spadaju temeljna povijesna znanja, a u drugu sposobnost povijesnoga mišljenja. Važno je da učenici u petom razredu osnovne škole usvoje temeljne povijesne pojmove koji čine srž činjeničnoga znanja. Na činjenično se znanje kasnije nadovezuje konceptualno znanje s naglaskom na razvoj kronološkoga mišljenja, razumijevanje povijesne priče pomoću povijesnih izvora, sposobnost utvrđivanja uzročno-posljedičnih veza te praćenje kontinuiteta i promjena na temelju usporedbi. Kod proceduralnoga je znanja temelj povijesno istraživanje, koje se nakon toga nadovezuje na najviši stupanj kategorija znanja, na metakognitivno znanje. Kod toga je znanja, koje se razvija kod učenika u srednjoj školi, naglasak na sposobnosti analiziranja i vrednovanja povijesne teme te zauzimanja i izricanja vlastitoga stava vezanoga za neku povijesnu osobu ili povijesni događaj.

Stručni je skup bio obogaćen radionicom koja se temeljila na grupnom radu. Sudionici su dobili primjere uspješnih i neuspješnih priprema za nastavni sat te zadatak da istaknu pogreške koje su u njima zamijetili.

Skup je završio raznim pitanjima postavljenima predavačima, koji su se potrudili na svako od njih podrobno odgovoriti i što bolje razriješiti sve nejasnoće koje su se pojavile kod slušača. Nedvojbeno je bio vrlo poučan i zanimljiv te od velike koristi sudionicima koji su dobili iscrpan uvid u ono što se od njih očekuje i koje zadatke moraju ispuniti tijekom polaganja stručnoga ispita.

Nikša Minić

Županijski stručni skup za učitelje povijesti u Istarskoj županiji, Pula, 2. veljače 2016.

Jednodnevni županijski stručni skup za učitelje povijesti Istarske županije na temu *Ratni put 119. brigade HV-a* održan je 2. veljače 2016. u pulskoj Osnovnoj školi Šijana.

Viša savjetnica za nastavu povijesti Marijana Marinović u uvodnom je izlaganju govorila o samostalnom učenju. Naglasila je da samostalno učenje predstavlja pristup učenju koji je prilagođen individualnim potrebama